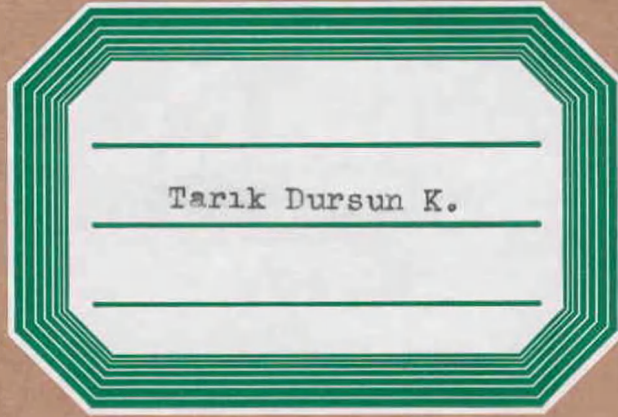
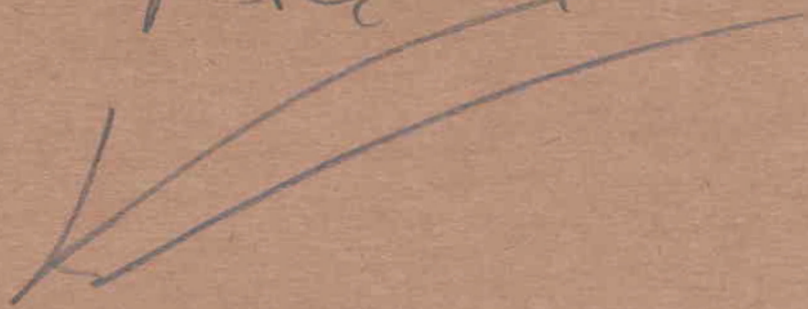

SINEMATEK

TURAN
TANIR
ARŞIVI

SİNEMATEK

Sinema

TARİK DURSUN'UN İLK FİLMİ

YEDİTEPE, 1-15/3/1963, SAYI 82, sh.50.

TARİK Dursun ilk reji çalışmasında kendisine güven bésleyenleri utandırmadı. Bu önemli bir sonuçtur. Hareketli, atak ve keyifli yazar mizacına da uygun seyredilir, hem de bayağı çekilir çeşitten bir sinema diliyle karşımıza çıktı. Bunu önceden kestirmiş biri olarak sevinç duy dum.

«Aramıza Kan Girdi» adını taşıyan filmi dil açısından Batı sinemasına en yaklaşmış örnek, üstelik Batının en genç akımlarıyla ilişkide olan bir örnek olarak gösterebilirim. Maltım seyirci için hazırlanmış, hikâyesi bütün bütüne uydurma olan bu film Türk sinemasında en ileri anlatım ustalığının temsilcisi olarak dikkat çekicidir. Vurdu kırdılı, bol öpüşmeli bir film bu, ama önemi yok böyle olmasının. Çünkü Tarık Dursun göz dolduran, ferah, plâstik unsurlara sahip mekânlar içinde, tabii bir oyun, hareketli bir kamera ile en canlı en kıvrak biçimde anlatıyor bu hikâyeyi.

Tarık Dursun böylece bir öz ve gerçek meselesi ile başlanıyor reji çalışmasına. Dolayısıyla onun bir edebiyattan çok görünüşü ve hareket serfsine bağlılıkla aydın reji sanatçıları arasında sinema fikrini en iyi kavramış biri olduğu ifade edilebilir. Bizim sinemacılarımızda eksik olan öz ve gerçek duyarlılığı değil fakat her şeyden önce sinemanın kendine has bir dili olduğuna hakkında kesinlik kazan-

Yazan:

SEZER TANSUĞ

ması gereken fikir ve bunun uygulanmasıdır.

Ümid ederiz ki Tarık Dursun yalnız saçma polis ve kabadayı hikâyelerini en iyi anlatan biri olmakla kalmaz, aynı zamanda dokunaklı iyi, gerçek hikâyelerin de anlatıcısı olarak ün kazanır. Bu, sahnelerle bütünü sıkı sıkıya birleştiren dinamik tempoyu, bu ritmik görüntü esprisini daha kişisel bir stil halinde her zaman iyi bir anlatıma lâyık ve muhtaç olan memlekete, ve onun hayatına, insanına da uygular.

Tarık Dursun'un 1958 öncesinde e'estirmecilikle başlayıp bu yılda fiiliyata dökülen sinema hayatı her iyiniyetli adamınki gibi oldukça maceralıdır. Tarık Dursun da harcanmak istenmiş, Tarık Dursun da itilmiş, Tarık Dursun da sebat etmiş, yılmamıştır. Tirenış Tarık Dursun'u sonuçta basarılı bir sinema dili ortaya koymıya kadar götürmüştür. Bu başlangıçta ona imkân vermiyen'ler için de sevin-dirici bir olay olmalıdır.

Tarık Dursun'un vurdu kırdılar ve öpüşlerle dolu filminin altında sezilen çile'i masumluğu belki de kendisini bu gayretli dile yönelten âmillerin başında gelmektedir.

«Aramıza Kan Girdi» adlı filmin başarısında önemli rolü in-

kâr edilemeyecek olan bir başka sanatçı da kameraman Orhan Kapkı'dır. Kadın ve erkek oyuncuların hepsi filmin canlı temposu içinde ustalık ve başarı göstermişlerdir. Özellikle Kadir Sayun ve Suphi Kaner git-tikçe artan oyun ustalıklarını bu filmde başarıyla ortaya koymuşlardır. Filmin baş oyuncusu Ahmet Mekin iradeli tipiyle uyuşan ve ilerisi için çok ümid verici bir oyun çıkarmıştır.

Tarık Dursun'a yeni filmlerin de başarılar dilerim.

KORKUSUZ KABADAYI (*)

Rejisör Tarık Dursun i dairesinde çevrilmiş bir Erman — Saner Film prodüksiyonu. Oyuncular: Eşref Kolçak, Çolpan İlhan, Reha Yurdakul Diler Saraç, Mehmet Ali Akpınar, Eşref Vural, Osman Alyanak, Senaryo: Cengiz Tuncer, Kamera: Orhan Kapkı.

Sinema, genel olarak iki yönden ele alınır. Biri Özdür, diğeri biçim.. Dünya sinemasında, daha çok Fransız Yeni Dalgacıların da en kötü hikâyeyi biçimle seyredilir hale getirdikleri görülmüştür.

İşte Tarık Dursun da ikinci filmi olan «Korkusuz Kabadayı» yı biçimle kurtarmaya çalışmış. Bütün gayretlerini biçim üzerinde toplamış. Kendi

kendini zorlamalara kadar götürüp bu çalışmasında ne derece başarılı? «Korkusuz Kabadayı» da bir hikâye olmadığına göre üzerinde duracağımız tek yan Tarık Dursun'un işçiliği..

Senaryosunu romancı Cengiz Tuncer'in yazdığı «Korkusuz Kabadayı» gerçekten de hiç bir şey anlatmıyor. Sadece filmin kahramanı ya da baş kişisi diyebileceğimiz bir adam var. Önün gelenle dövüşüyor, önüne geleni yumruklarıyla ikiye katlıyor. Tabancalar patlıyor, şehrin ortasında güpegündüz adamlar öldürüyor, kimse nin gık dediği yok. Ortalıkta dolaşanlar hep haydutlar, sokak ortalarında vuruşanlar. Ortada olmayan yalnız polisler. Nâsılsa filmin sonunda şöyle bir görünüyorlar. İşte «Korkusuz Kabadayı» nın böyle saçma, böyle anlaşılması imkânsız bir hikâyesi var. Tabii buna hikâye denilirse.. Bütün bunlardan sonra Tarık Dursun'un böyle bir hikâyeyi neden seçmiş?. Herhalde kendini prodüktörlere kabullendirmek için böyle le hiçbirşey anlatmayan bir polisiye hikâye seçmiş olmalı.

Böyle vurdulu, kırdılı polisiye hikâyeleri filme aktarıırken kurtuluş sa-

dece biçime ve bir takım kamera oyunlarına kaymakla olur. Aynı zamanda bu tür filmlerde de bir takım teknik cambazlıklar denemek mümkündür. İşte genç rejisör Tarık Dursun da birinci filmi «Aramıza Kan Girdi» de olduğu gibi «Korkusuz Kabadayı» da da bazı teknik denemeler yapmış. Gerçekten filmde yer yer bir çok güzel çerçeveler, resimler gördük. Örneğin Osman Alyanak'ın haydutlar tarafından kovalanıp, bir duvar dibinde kurşunlanarak öldürülüşü.. Bir Avrupa filminden farksız bölümlerdi. Jenerikte oldukça temiz düzenlenmişti. Tarık Dursun mümkün olduğu kadar kadroları da doldurmayı ihmal etmemiş. Birinci filmdeki hataları tekrar etmemeye çalışmış. Ne var ki bu güzel resimler bu düzgün işçilik bazı yerlerde filmin temposunu sürekli olarak tutturamamış. Bu takılmanın tek sebebi de hikâyenin kuruluşundaki saçmalık olsa gerek. Fakat gene de Tarık Dursun böylele çıkılması güç olan bir filmde işçiliğiyle kendini bir rejisör olarak kurtabilmiş.

«Korkusuz Kabadayı»ya film olarak bir yıldız ve (Devamı 35 de)

31

rilirse, rejisörün çalışmasına da rahatlıkla iki yıldız verilebilir. Tarık Dursun sağlam bir konuyla iş başına geldiği takdirde istenilen bir başarıya ulaşacağını gösteriyor.

Filmin en iyi oyuncusu da galiba Mehmet Ali Akpınar, Eşref Kolçak başa rısız, sadece ortada dolaşıp, yumruk atan bir adam pozunda.

G.y.: Orhan kapkı.
Yap.: Uludağ F. (Ayla Kaya), S-B, 1963.

SİNEMATEK

MİLLİYET (Tuncan Okan)

19/Ocak/1964

KELEBEKLER ÇİFT

UÇAR (★)

Tarık Dursun yönetiminde çevrilmiş bir Uludağ Film prodüksiyonu. Oynayanları Ahmet Mekin, Ayla Kaya, Sadri Alışık, Hayri Caner, Sevdâ Ferdağ. Senaryo: Orhan Hançerlioğlu. Kamera: Orhan Kapkı. LÜKS'de.

GEÇEN yıl rejisörlüğe atılan Tarık Dursun'un üçüncü filmi seyrediyoruz bu hafta... Genç rejisörün ilk iki mizansen denemesi polis filmi türündeydi. Bu kordelâlardan anlaşılan, Dursun'un öncelikle sinemayı öğrenmek, sinematografik görüntü üzerinde kafa yormak çabasında olduğu, «öz» den çok, «biçim» endişesine yer verdiği idi. İlk iki filmi bu açıdan değerlendirildiği zaman, Tarık Dursun hesabına bazı tümtvericî yargılara varmak pekâlâ mümkündür. Ancak, «öz» den yoksun bir «biçimlilik» anlayışına da fazla bel bağlamaması gerekirdi. Sinemacının perdede anlatacağı bir şey yoksa, anlatım özelliklerini, biçim özelliklerini savunabilmek mümkün olmazdı. Dursun'un ilk filmleri, genç bir rejisörün kamerayı tanımak yolundaki amatörce hevesini ve hırsını ortaya koyması bakımından ilginç sayılabilir. Fakat, Dursun'un bu el yatkınlığını kazandıktan sonra, «öz» den yoksun bir «biçimlilik» anlayışının yersizliğini anlayarak, «öz»e önem vermesi beklenirdi. peki tabii...

«Kelebekler Çift Uçar» Dursun'dan bu yolda bir kıpırdanma bekleyenleri hayal kırıklığına uğrattırıyor. Bu defa genç rejisör ilk filmlerinin senaryolarından daha kötü bir senaryo ile çalışmış. Bir sinemacı böylesine deli saçması bir hikâyeye nasıl bağlanabilir, nasıl ısınabilir, akıl ermiyor. Şuracıkta iki satırda dahil özetlemek zahmetli ne katlanamayacağımız bir hikâyeyi Tarık Dursun, genellikle geçen filmlerinden daha fütüvali ve hesaplı görüntü düzenlemeleriyle perdeye aktarmak istemiş. Böyle saçmalıklar üzerine film çevirmek zahmetinden kaçınıp, her filmine bir «sebe» arayabildiği zaman Tarık Dursun Türk sineması için bir kazanç sayılabilecektir.

Arslanjet Tv
26.4.1997

HABER

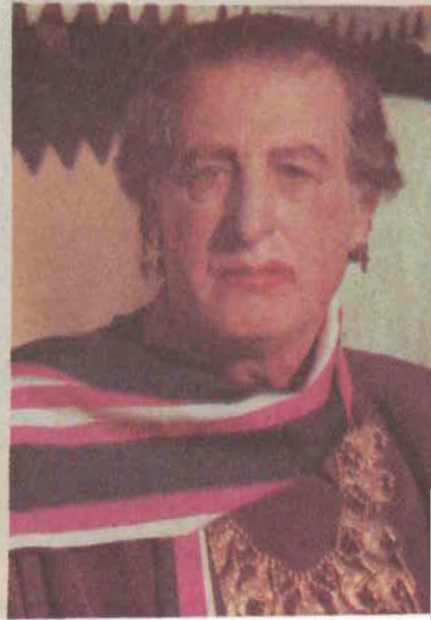
SİNEMATEK

Tarık Dursun K. kamera ardında

YURDAGÜL ERKOCA

Tarık Dursun K. 20 yıl sonra kamera arkasına geçerek "Ağaçlar Gibi Ayakta" adlı romanından yine kendi senaryolaştırdığı diziyi televizyon için çekti. Yaşlanmış çok ünlü bir tiyatro oyuncusunun başına gelen beklenmedik bir olay nedeniyle önce çevresinden dışlanmasını sonra da kendisiyle hesaplaşmasını konu alan dizide Mücah Of-
luoğlu ile Arsen Gürzap başrolleri oynadı.

"Kelebekler Çift Uçar", "Aramıza Kan Girdi", "Cehennem Arkadaşları", "Korkusuz Kabadayı" gibi Yeşilçam filmlerinde imzası olan Tarık Dursun K. 20 yıl önce Yeşilçam'a veda etmiş ve Babıali Yokuşu'na dönmüştü. Aradan geçen yıllar içinde "Denizin Kızı", "Aliş ile Zeynep", "Alçaktan Uçar Güvercin" ve son olarak "Kopuk Dünyalar" gibi, senaryolarını da kendisinin yazdığı kitapları TV için filme alınan

durmadan. Sonunda yavaş yavaş sizi teslim almaya başlar. Sinema konuşursunuz, senaryo yazmaya sıvanırsınız ve... bir de bakarsınız bir gün kamera gerisindediniz ve "motor", "stop" demeye başlamışsınız."

Onca yıllık uzaklık, sorun yaratmış mıydı?

"Bunca yıl aradan sonra kamera gerisini yadırgayacağımı sandım. Boşuna bir tedirginlikmiş. Burada küçük şanssızlıkların sözünü etmeli mi bilmiyorum. Çok dar bir bütçeyle, sınırlanmış negatifle çektim o filmi. Yeniden dönüşün bir çeşit 'alıştırması' diye kabul etmeseydim, öylesi koşullarda film çekmeye yanaşmazdım."

Sinema - edebiyat ilişkisi konusunda ise Tarık Dursun K, "Bu çoğunlukla sinemanın yararına, çoğu kez de edebiyatın zararına bir olgudur" diyor ve nedeni şöyle açıklıyor:

"Çünkü sinema, edebiyat eserini 'aynen' aktarmaz. Edebiyatın kuralları başkadır, sinemaninkiler çok başka. Bir edebiyat ürününden sinemaya yatkın, daha doğrusu sinemalaşmaya uy-

maz. Ne sinemanın ne de sinema izleyicisinin o denli sabrı yoktur buna. O zaman insafsızca oturur, başlarsınız Yaşar Kemal'in romanını kesip biçmeye, biçip ayırmaya. Ayırdıklarımız salt olaydır. O görkemli doğa tasvirleri istediği kadar sayfalar dolusu olsun, sizin işinize yaramaz. Yaşar Kemal, kahramanı İnce Memet'i kelimelerin büyüğü içinde kimbilir kaç sayfa tutan bir anlatımda alır, bir yerden bir yere götürür. Sinema en kestirme yoldan yapar bunu. Bir iki güzel çerçevlendirme, bir iki güzel 'back-ground'la kahraman, atlı ya da yaya, Yaşar Kemal'in dediği yerden dediği yere gider, o kadar... Buna benim "Ağaçlar Gibi Ayakta" dan da örnek verebilirim. Yazarken sayfalar sayfası süren kahramanın iç dünyası beyazcama geçilirken kısa fakat vurucu bir oyun aracıyla verilmektedir."

"Bunun hiç istisnası yok mudur?" sorumuza ise yanıtı "Vardır ve pek de başarılı değildir" oluyor:

"Sözgelişi Sergey Bondarcuk'un ünlü "Savaş ile Barış"ı. Dünya sinema tarihinde bir yazara bu denli satır satır bağlı kalman bir ikinci sinema - edebiyat uyarlamasına rastlayamayız. Üstelik film, üç kere üç buçuk saat uzunluktaydı ve izleyiciyi afakanlar basıyordu. Karşılaştırma yapma gereğini duymazsanız, Camus'nün "Yabancı"sı ve Dostoyevski'nin "Beyaz Geceler"i Visconti'nin filmografisinde başarılı filmler-

mera gerisine geçmesinin öyküsünü kendisinden öğreniyoruz:

"Son olarak Yılmaz Güney'in başrolünü oynadığı "Yaralı Kartal"ı çekmiştim. O filmi yapımcı Nejat Duru ile ortak yaptık. Ama sonuçta "Yaralı Kartal"dan elime bir yüz lira geçti. Sine-

Mücap Ofluoğlu 'Ağaçlar Gibi Ayakta'da

mayı bırakıp bizim yokuşa döndüm, o gün bugündür de yokuştayım. Ne var ki sinema bir bulaşıcı hastalıktır. Siz "Onu bırakıyorum, bıraktım" deseniz bile, o sizi bırakmaz, aklınızı fikrinizi çeler

gun ne varsa seçer alırsınız. Sinemaya yaramayanlar, o eserin içinde kalır. Sözgelisi Yaşar Kemal'in "İnce Memet"i bir kelime kuyumculuğudur. Yaşar Kemal, Türkçenin olanca zenginliği ve kıvraklığını ustalığının potasında eritir, size bir kelimeler hazinesinin romanını sunar. Sinema bunu yapmaz, yapa-

olarak tanımlanabilir fakat bu ilişkide hiç kuşkunuz olmasın kaybeden edebiyattır. En iyisi uyarlamaları karşılaştırmaya gitmeden, sinemalaşma çerçevesi içinde 'mütalaa' etmektir. Kitabı okuyun, onu bir edebiyat ürünü sayın, sinemayı da ayrı tutun ondan. Çünkü edebiyat edebiyattır. Sinemada sinema." □

Fatih Arslan yorumuyla Tarık Dursun K.'nin 'Kopuk Dünyalar'ı

ENİS ONAT

"Kayıt... Motor... Naazan yürümeye başla, hadi hadi."

Manken Nazan Çalın ilk kamera deneyiminde havuz başındaki Mehmet Aslantuğ'a doğru yürümeye başlıyor. Saat gecenin ikisi. Boğaz Köprüsü'nün ayakları dibinde bir lokantada, çekim setindeyiz. Nazan Çalın'a seslenen çekimi yapılan dizinin yönetmeni. Dizinin adı 'Kopuk Dünyalar', yönetmenin adı Fatih Arslan.

Tarık Dursun K.'nin 'Kopuk Takımı', 'Hasangiller' ve 'İstanbul'u Mesken Tutmak' adlı romanlarından senaryolaştırılan dizi altı bölüm. Ankara Televizyonu tarafından 4 aya yakın bir sürede çekimleri tamamlanan dizide Mehmet Aslantuğ, Ümit Acar, Suna Yıldızoğlu, Yıldırım Gencer, Aliye Rona ve Kuzey Vargın gibi isimlerin yanı sıra Demet Yoruç, Merve İldeniz, Ertuğrul Postoğlu ve Nazan Çalın gibi genç yetenekler de rol alıyor.

Sanat yönetmenliğini Cem Yalın'ın yaptığı dizinin yönetmeni TRT'nin

kadrolu elemanı Fatih Arslan sette sorularımızı yanıtladı. Adını daha çok belgesellerle duyuran Arslan, özellikle 1986 yılında yönettiği 'Karadeniz'den Çeşitlemeler' belgeseliyle tanınmıştır:

Kopuk Dünyalar'ın kısaca öyküsünü anlatır mısınız?

● Ben aslında on yıl önce senaryoyu yazmaya başlamıştım. Eser beni o yıllarda çok çarpmıştı. Tarık Dursun K. üç romanda sevgi üzerine, parayı tanımayan, insanlık dolu 1960'ların gençliğini anlatır. Biz senaryoyu günümüze uyarladık. Eserde olan kişiler gerçek hayattan alınan ve halen yaşa-

yan kişiler. Örneğin dizinin kahramanı Kasap Hasan İzmir Hipodrom'da lokantacılık yapıyor.

Çekimler nerelerde yapıldı?

● İstanbul ve Milas'ta. Öykü İzmir'in Buca'sında geçiyor fakat Buca şimdi koca kent olmuş. O yüzden de çekimleri Milas'ta yaptık.

Senaryoyu yazıyordum demiştiniz...

● Evet, fakat araya belgeseller girince çalışmalar yarım kaldı. Üç bölümünü bitirmiştim. Bir gün Tarık Dursun K. ile karşılaştık. Birlikte çalışabilir miyiz? diye sordum. O da senaryonun hazır olduğunu söyleyip olumlu

'Kopuk Dünyaların oyuncularları: (soldan sağa Ertuğrul Postoğlu, Demet Yoruç ve Nazan Çalın.

cevap verdi. Onun hazırladığı sekiz bölümlük senaryoyu birlikte çalışarak altı bölüme indirdik. 11 aralıkta 'motor' dedik.

Kodroda podyumdan isimler de var.

● Kadro çok anonim. Yeniler, eskiler, mankenler, tiyatrocular.

Dizide işlenen tema nedir?

● 'Kopuk Dünyalar' prototip bir Anadolu gencini anlatır. Geleneksel imajını yıkamayan kadercı, bunu bozmak için elini kolunu kaldırmayan bir genç. Paranın, maddi çıkarların çok ötesinde insanlığın, sevginin, kardeşliğin egemen olduğu bir atmosfer.

Ya vermek istediğiniz mesaj?

● Bu genç Anadolu'dan kalkıp İstanbul'a gelir. Bu, köyden kente göçe kesin karşı çıkış. Bu adam İstanbul'da sınıfını değiştiremeden, yani şimdilerde 'maganda' dediğimiz bu insan, sınıf değiştirme sürecini tamamlayamadan birden İstanbul'lu olup, büyük kent insanının, çevredeki yamyamların tokadını yiyip ortada kalır. Mesaj bu, yani köyden kente göçü engellemek. □

Muhterem Nur Ve Işın Kaan'ın
Yılan Hikâyesine Benzeyen

SİNEMA

BOŞANMA DAVASI

BU SEFER HERHANGİBİR DEĞİŞİKLİK OLMADIĞI TAKDİRDE AYRILACAKLARI KAT'IYMIŞ... YALNIZ FİLM Pİ YASASINDA BİR TAKİM EVLİLİKLERE AKIL ERDİRMEK, İKİ TARAFIN SÖYLEDİKLERİNE İNANMAK HAYLİ ZOR OLUYOR... ÖNCE MUHAKKAK AYRILACAĞIZ DİYENLER SONRA DAYANAMAYIP TEKRAR BARIŞIYORLAR... SON GÜNLERDEKİ DURUMA BAKILIRSA BU DEFA MUHTEREM NUR VE İŞİN K AAN MUHAKKAK AYRILACAKLARMIŞ... TÜRK BEYAZ PERDESİNİN EN DEDİKODULU EVLİLİKLERİNDEN BİRİ OLAN BU İZDİVACIN, SÖYLENTİLERE BAKILIRSA ARTIK SONU GELMİŞ... BU DEFA MUHAKKAK SURETTE AYRILACAKLARMIŞ... AMA DURUMA ŞİMDİDEN SÖYLE OLACAK, BÖYLE OLACAK DİYE HÜKÜM VERMEK YERSİZ OLUR... ÇÜNKÜ DEMİN DE SÖYLEDİĞİMİZ GİBİ EN KAT'İ KARARLARIN BİLE DEĞİŞTİĞİNE, DAVALARDAN VAZGEÇİLDİĞİNE SIK SIK RASTLANILMIŞTIR...

KIZILA kaçan kumral saçları, kırışksız alnında yumuşak bir perçem yapmıştı. Hafif a. ralanmış jaluziler arasında sızan akşam güneşli altın tında usta bir ressam e. linden çıkmış mükemmel bir tablo gibiydi. Bakımlı elleri k. rasında düşecek miş gibi duran sigaranın, ruj lekeli ucundan l. akayt bir nefes daha çekti, şimdi kelimeler dudakları arasından dökülür gibi çıkıyordu... Sigaraya yabancı olduğu her haliyle belli. di...

— «İki uzun yıl bekledim onu. Askerliği bitsin de bir daha ayrılmamacı

sına hep beraber olalım diye. Onun yanına kısa fası. lalarla gidişim dahi beni tatmin etmiyordu. Buluşmalardan sonraki ayrılıklar insana daha fazla dokunuyordu. Basit köy evlerinde, bütün medeni im. olduğumuz halde dahi bir araya geldiğimizde gene de dünyalar bızım olurdu. Kocamı seviyordum ve zannederim o da beni seviyordu. Fakat nedendir bilmem kader bize ebedi bir saadeti çok görüyordu.»

Akşam güneşinin kızılığ. pembeleşmiş yüzüne bir tunç heykel güzelliği vermişti. Badem irisi gözleri, yakın bir geçmiş di.

dik, didik ayıkıyor gibiydi. Uzun parmakları arasına sıkışmış sigaradan kuvvetli bir nefes daha aldı. Tablanın kenarı doğru bastırıldığı yarım sigaraya doğru eğilirken, bütün şiddetini verdiği izmaritten sanki kaderin kendisine oynadığı oyun için hıncını almak istiyordu.

Sigaranın son nefesi bir hıçkırık gibi tavana yükselirken badem irisi gözler onu tavana kadar takip etti. Dalgın bakışlar tatlı-acı hatıraları gene yakalamış, Karst'ın, Sivastan ya. vaş yavaş İstanbul'a doğru çekip sürüklüyordu.

« — Askerliğinin bitme

sini ondan çok ben istiyordum. Evlendiğimiz zaman artık karanlık günlerin geride kaldığını, mutlu bir istikbalin önümde uzandığını görür, gibidir, kaçmaması için sımsıkı sarılmaya bakardım. Yanyana olduğumuz zamanlar «İşin, bu güzel günler hiç bitmeyecek değil mi?» derdim. Ama ya şimdi...»

Yılların yıpratmaya kıya madığı sinemanın güzel kadını Muhterem Nur, badem irisi gözlerini çevreleyen yaşlara mani olmamıştı. Başını jaluzilere doğru çevirdi. Günün son kızılığı dahi genç kadınınun ke

son durumu için ne düşünüyorsunuz?

— Star sistemi çatırdıyor. İşletmeci hakimiyeti de öyle. Çöküşü el birliğiyle hızlandırıyoruz. En iyi, en etkin çamar seyirciden gelecek.

18) Türk sinemasına rejisör mü, star mı, yoksa prodüktör mü, hakimdir?

— Önce işletmeci, sonra yapımcı, sonra star. Ya da önce star, sonra yapımcı, sonra işletmeci. Ya da önce yapımcı, sonra star, sonra işletmeci.

19) Bir sinema oyuncusu için fizik mi, oyun mu daha önemlidir.

— «Güzel, insan» — kadın, ya da erkek — geleniği fiziki, oyunun üstünde tutuyor. Fiziksizlik çokluk, kötü adam'da aranan niteliklerdir. Şurasını da belirtiyim «güzel insan» dan oyuncu, fiziksiz insan dan oyuncuya karşılık daha yeteneklidir. Bir Robert Taylor'la bir Belmondo'yu aynı kefeye nasıl koyabilirsiniz? Bizde denenir mi, denenmez mi bilemiyorum. Biz daha star sisteminin elinde esiriz. Basın bir yandan, seyirci bir yandan, işletmeci bir yandan durmaksızın yeni tanrılar yaratıyoruz.

20) Bizde sesli film çevrilir mi?

— Bu, ya batış olur, ya da kurtuluş!

21) Bazı oyuncularımızın disiplinsizliği hakkında ne düşünüyorsunuz? Bu çeşit oyunculara nasıl cezalar verilmelidir?

— Başta da dedim size, ben sinemada yeniyim, çaşıtığım oyuncuların bir şikâyetim olmadı daha. Disiplinsizlik konusunda ceza, evet! Ama küçüğe, ezilmeye en uygun olanı, ya da en göze kestirilene değil.

22) Bu mevsim yapacağınız filmler arasında en çok hangisine güveniyorsunuz?

— Senaryosunu Orhan Hançerloğlu'nun yazdığı «Kelebekler Çift Uçar» di-

lerim, iyi film olur. Bu filmde adı «Star» çıkmış hiçbir oyuncum yok. Hepsi «İkinci» sınıftan, bundan da ayrıca memnuniyet duyuyorum.

23) Skandal yaratan artistleri filmlerinizde oynatmayı düşünür müsünüz?

— Bu çeşit bir oyuncunun yarattığı «Skandal» beni ilgilendirmiyor. Önemli olan rolüne oturmuşluğu, iyi oyun verışı. Gerisi onun bileceği şey!

24) Türk seyircisi genel olarak nasıl bir psikolojiye sahiptir?

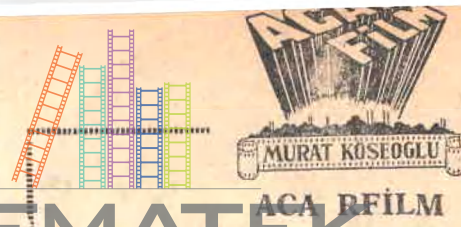
— Eğitilmemiş, sinema kültüründen — henüz — yoksun bir seyircimiz var. Seyircinin eğitilmesinde getirici şirketlerimizin büyük suçunu unutmamalı. Yılar yılı kötü Alman, kötü Fransız, kötü Amerikan kötü Arap ve kötü Hint filmleriyle seyirciyi uyutular. Seyircimiz örneğini görmediği, göremediği için iyi'nin ne olduğunu bilmiyor. Güvenilir tek yanını sağ duyusudur.

25) Türk sinemasında galalar için ne diyorsunuz? Bunlar gala mıdır, panayır mıdır?

— Oyuncu, seyircisi ile arasında sürekli olarak bir çizgi bulundurmaldır. Bu çizgi kapandığı an, seyirci için oyuncu büyüldü, nü kaybeder, «âlâlade bir adam» olur. Galalar, oyununun aleyhine işleyen bir çeşit oyuncu yeme malknesi olarak çalışıyor.

26) Bizde kendine özgü üslubuyla tanınan bir rejisör gösterebilir misiniz?

— Ben gösteremem, bilmiyorum çünkü. Üslup de nemeleri, araştırmaları, kişiliğini bulma yolunda çabaları görünmüyor değil. Fakat bunlar kesin bir başarıya erişemediler daha.. Şimdiye kadar hep faydalı gibi görünen bir etkiyi sürdürüyorlar, buradan gerçek kişiliğe geçilebilecek mi? Bekliyoruz. Göreceğiz.

1963 - 1964 Sinema Sezonu için hazırladığı senenin büyük iş filmlerini iftiharla takdim eder.

1) BİR HİZMETÇİ KIZIN HATIRA DEFTERİ.

Oynayanlar: Orhan Günşiray — Fatma Girik — Ulvi Uraz — Ali Şen — Muammer Gözalan — Gülseren Esen — Necdet Tosun.

Reji ve Senaryo: Nejat Saydam — Operatör: Melih Serteselen.

2) UÇURUMDAKİ KADIN.

Orhan Günşiray — Filiz Akın — Sadri Alışık — Aliye Rona — Muallâ Fırat — Reha Yurdakul — Handan Adalı ve Atıf Kaptan.

Senaryo: Aydın Arakon ve Safa Önal.

Reji: Aydın Arakon — Operatör: Melih Serteselen.

3) BEYAZ GÜVERCİN.

Göksel Arsoy — Filiz Akın — Sunay Uslu — Hulusi Kentmen — Sadet'in Erbil — Hüseyin Baradan — Seniha Orkan — Reha Yurdakul — Rıza Tüzün — Ali Şen — Nuri Altınok.

Reji ve Senaryo: Nejat Saydam — Operatör: Melih Serteselen.

4) KENDİNİ ARAYAN ADAM.

Tamer Yiğit — Ajda Pekkan — Sadri Alışık — Sunay Uslu — Hulusi Kentmen — Diclehan Baban — Reha Yurdakul — Hüseyin Baradan — Nubar Terziyan — Sami Hazinses — Nilgün Esen — İsmail Varol.

Senaryo: Kevkep Öklem.

Reji Nejat Saydam — Operatör : Melih Serteselen.

NOT: Sinema severlere ve Sinemacılara bu filmleri hararetle tavsiye ederiz.

27) Bizdeki rejisörlerle, dışarıdaki rejisörler arasındaki ayrıntılar nelerdir?

— Pek çok.

28) Siz hangi rejisörün etkisi altında kalarak rejisörlüğe başladınız? Örneğin benimsediğiniz bir re-

jisörün etkisi yaptığınız filmlerde halâ mevcut mu?

— Sinemada Aldrich'in kıvrak kamerasını, bir de Yeni Dalga'cuların biçimci. İlklerini tutuyorum. Daha

(Devamı 35. de)

Diyorlar?

18) Su bulandır sonra du-
rur.
19) Kendini prodüktör
sananlar.

20) (Cevap 11)
21) Yerine göre her iki
si de...

22) 1964 de denemeyi dü-
şünüyorum.

23) Önce Aktörlerin bir
sendikası olması gerek,
doğru çalışan arkadaşlarla
çalışıyorum.

24) Hükümü seyirci ver-
sin.

25) Dünyanın hiçbir ye-
rinde oyuncunun özel ha-
yatı prodüktör veya rejisö-
rü ilgilendirmez (çalışma-
ları aksatmaması halinde)
fakat gönül özel hayatları
temiz olsun istiyorum.

26) İyimser.

27) Ölçemiyorum.

28) Karınca kararınca.

29) Bizde rejisör diye
sayabileceğim 6—7 kişi.
İşledikleri konulara göre
üslup denemelerine giri-
yorlar. Misâl: Lütfü Akad
«Kanun Namına», Atıf Yıl-
maz «Allah Cezanı Versin
Osman Bey», Ertem Göreç
«Otobüs Yolcuları» «Os-
man Seden «Düşman Yol-
ları Kesti», Halit Refiğ
«Şehirdeki Yabancı», Me-

Bu sene yaptığı filmler
içinde en fazla bahsedilene
«Bir'e On Var...»

tin Erksan «Acı Hayat».
Avrupalı rejisörleri yakın-
dan tanımıyorum.

30) Kimsenin etkisinde
kalmadım.

31) Amerikadan alınan
bir tâbir muayyen ayhkla
senede muayyen adette
film çeviren rejisörler.

32) Filmlerdeki gibi.

NOT: Memduh Ün elinde
bulunan surete bakıp tet-
kik edebilir.

MEMDUH ÜN'ÜN 30 SUALE VERMİŞ OLDUĞU CEVAPLARI AŞAĞIDA BULA- CAKSINIZ... SUALLER TARIK KA- KINÇ'A SORULANLARIN BİR EŞİDİR...

1) Sinemaya 1946 da Er-
man Kardeşler firmasının
çevirdiği «Damga» isimli
filmde aktör olarak gir-
dim. 1954 senesinde Pars
Film hesabına çevirdiğim
«Yetim Yavrular» filminde
ilk rejisörlük denememi
yaptım.

2) Hocam yoktur. Ken-
di kendimi yetiştirmeğe
çalıştım ve çalışıyorum.

3) Bu hükümü yaptığım
filmleri görenlere bırakıyo-
rum.

4) Film bir bütündür ay-
rılmaz.

5) Suali anlıyamadım.

6) 30.40 arası.

7) Oyuncular vardır.

8) Her üçünden de seç

tiği oluyor.

9) Çok sebepli ve uzun
izahlı bir soru.

10) Bu taahhüt edilemez.
Arz talep mes'elesidir.

11) Zarar daha ziyade
kendilerinedir. Seyirci bir
oyuncudan bıktı mı yeni-
den ilgilenmesi çok güç o-
luyor...

12) Teknik ve bilgi birbi-
rini tamamlar.

13) Böyle bir ayırım ya-
pılamaz.

14) Ayinesi iştir kişinin.
Starlara da ihtiyacımız
var.

15) Vardır.

16) Az.

17) Bu şartlar altında
çok zor.

lim» e kadar çevirdiği
filmler mi iyidir, yoksa
son iki yılın furya ürünü
filmleri mi?

Bir başka nokta da bu
daraltılmış çekim günü-
nün yapımının da son de-
rece işine gelmesidir.
Film, ne kadar az günde
çekilirse yapımçı o kadar
az masrafa girmektedir. O
yüzden de pazarda geçer
akçe rejisör, iyi film yap-
ma çabasında olan rejisör
değil, filmi çabuk ve az iş
gününde bitiren rejisör-
dür.

Çok film çevirme, bir
oyuncuyu seyirciden so-
ğutmaz, bıktırır. Batıda
oyuncular az film çevirir-
ler, doğru. Ama astrono-
mik rakamlar da alırlar.
Bugün bizde de — kendi

ölçülerimize göre — oyun-
cularımız astronomik ra-
kamlar alıyorlar. Alıyorlar
ya yine de çok film çe-
virmekten geri durmuyor-
lar. Zararı kendilerine de-
ğil ki! Sinemamıza - onu
da düşündüklerini sanmı-
yorum. Düşünmekte de
förevleri değil zaten.

12) Filmin iyi ve kaliteli
olması tekniğe, yoksa da-
ha çok bilgiye mi bağlıdır?

— Uсталık diye, herhalde
teknikle bilgiyi bir arada
yürütmeye diyorlar. Kül-
türde herhalde tadını tam
kıvamına getiren bir çeşit
tuzdur.

13) Dünya sinemasında
hadise yapan filmler ge-
nellikle starla mı, yoksa
starsız filmle mi olmuş-
tur? Örnekler verebilir

misiniz?

— Dünya sinema yetki-
lilerinin seçtikleri «Dün-
yanın en iyi on filmi» için
de bir «Altına Hücum» da
star kişi olarak Şarlo
vardır. Ne Robert Wienne'
in filminde, ne Stroheim'
inkinde, ne Murnau'da, ne
Eisenstein'kinde, ne Pu-
dovkin'de, ne Dreyer'de,
ne Dovçenko'da ve ne de
De Sica'nın «Bisiklet Hir-
sızları» nda günün star
oyuncularına, yer veril-
memiştir. Son yılların si-
nema akımları, İtalyan Ve-
ni Gerçekçiliği, Fransız
Yeni Dalga'sı ve İngiliz
Sinemasının Kızgın Kuşa-
ğı, filmlerinde starsız ça-
lışmalardır, starlarını ken-
dileri yaratmışlardır.

14) Türk sinemasında

uslup var mıdır?

— Denemesi, araştırma-
sı vardır.

15) Türk sinemasında
senaryocu var mıdır?

— Filmlerin sunma ya-
zılarında bir çok adlara
rastlamadınız mı hiç ?

16) Türk sinemasının
dış pazara çıkabilmesi i-
çin neler gereklidir?

— Ulusal olmak! Bütü-
nüyle Türk gerçeklerini,
yansıtmak, Türk insanını
gerçek yaşayışı içinde ver-
mek, onun problemlerini
su yüzüne çıkarmak. Dış
pazarlar kendilerine ben-
zeyen kişilerin konularını
işleyen filmleri değil,
o ulusun gerçeklerini ve
gerçek kişilerini ele alan
filmleri isterler.

17) Türk sinemasının

diğim konusunda konuşa bilmek için vakit erken. Üçüncü filmime yeni başladım.

4) Bir filmin kaliteli olmasındaki en önemli rolü rejisör mü oynar, oyuncu mu?

— Sinema ortak bir iş tir. Rejisör, bu ortak iş in tek üstün kişisidir, ya da bu iş in üstünde olan tek kişidir. Star sisteminin hü küm sürdüğü ülkelerde iş se, seyirci, rejisörün adın dan çok oyuncunun adına sinemaya gider. Rejisörü tanımaz bile.

5) Teknik mi, rejisör mü?

— Bu soruya örnek olarak, bugün Yunan sinemasını dış dünyaya tanıtmış olan Cacoyannis ile bizim «Stella»yı göstereyim : «Stella» teknik yapı olarak bizim sinemamızın da çok altında, ilkel bir sinema diliyle iş lenmişti. Ama herseyden önce sami miydi, gerçek bir Yunan filmiydi, hem de tepeden tırnağa bir Yunan filmi. Hangi bölümüne bakarsanız bakın, Yunan gerçeğiyle, gerçek Yunan inanisivla karşılıştırdunuz. Başarı, burada tekniğin değil, rejisör Cacoyannis'indir.

6) Türk sinemasında ortalama olarak kaç film çevrilmelidir?..

— Film sayısının önemi yok. Çok film iyi film demek değildir. Nitekim az film demek de iyi film demek anlamına gelmemeli.

7) Türk sinemasında gerçek anlamda bir oyuncu var mı?..

— Var. Eşref Kolçak, Ahmet Mekin, Muhterem Nur gibi..

8) Seyirci daha çok iyi konulu mu, rejili mi, ya da starlı filmleri mi tercih ediyor?..

— Şimdiye kadar kötü konu ve star bir filmi rahat rahat götürebiliyordu. Bugün ağırdan ağıra da olsa seyircimizde bir uyanış var. Bu uyanma gerçeği bilinçli olarak değil ama

olsun! Sağduyusunun yardımıyla iyi konulu filmler istiyor, bekliyor. Star bir yerden sonra üstünlüğü kaybetti. Rejisöre gelince: bu uyanma için kaç yıl geçti? O bekleyişin iki katı yıllar geçecek, seyircimiz rejisörün önemini ve sinemadaki yerini o zaman kavrayacak.

9) Filmciliğimizin beklenen seviyeye ulaşamamasının sebepleri nelerdir?

— Haydi hep bir ağızdan bağırsalım: Sansür, senaryo, seyirci, yapımcı ve bilgisiz sinema adamı ve star sistemi. Ama en önemli üç unsur var; sansür, iyi niyet yoksunu yapımcı ve bir de bilgisiz sinema adamı. Star sistemi her zaman geri tepen bir silâhtır. Hele bizim gibi yeni yetme sinemalar için.. Yapımcıları da kınamak gerek. Bugüne kadar güvendikleri bütün sinema adamlarından kurulu dağlara karlar yağdı. «Karaoğlan» ı, «Kumpanya» yı, «Kalpaklılar» ı, «Bu Vatanın Çocukları» nı, «Üç Tekerlekli Bisiklet» i çeviren yapımcılara ne demeye hakkınız var?

Sansür! Evet! Yalnız akilimin ermediği birşey var bizden çok daha sıkı ve gerici bir sansüre sahip İspanya'da nasıl oluyor da bir Berlanga ve Bardem çıkabiliyor? Ben her zaman buna şaşmışımdır. Bu, şu gerçeği getirip bur numuza dayıyor: İşinin ustası sinema adamı yoksunluğu! Bizde kelimenin tam anlamıyla bir sinema adamı yetişmiyor. Daha uzun bir süre de yetişmeyecek. Sinema, genel kültürün dışında sinema kültürünü de isteyen bir uğraştır. Hani bizde sinema kullupleri hani sinema yayınları, hani sinemanın bir sanat olduğunu savunan dergiler? Bütün denemelerden yorgun ve yenik çıktık. Bir de devlet yardımı diyorlar. Nasıl yani? Devlet stüdyolar mı kuracak, o

Tarık Kakinç halihazırda polisiye filmleriyle tanınıyor sa da ileride daha değişik konulara el atacağı kuvvetle tahmin edilmektedir... Genç rejisörü yapmış olduğu son filmin kadrosu ile birlikte görüyorsunuz..

kullar mı açacak, rejisörler tutup, filmler mi çevirecek? Kötü örnek, Hitler'in UFA'sı ile Mussolini'nin Cinecitta'sıdır.

10) Bir oyuncu, bir sezon boyu içinde kaç film çevirmelidir?

— Ben oyuncu değilim, rejisörüm. Çok çevirmenin sonuçlarını karşıdan da olsa görüyorsunuz ya!

11) Oyuncuların bir sezon boyu çok fazla filmde oynamaları seyirciyi bıktırır mı?

— En önemli sakınca çekim gününü gereksiz bir daraltmaya götürmesidir. Onbeş günde dünyanın

hiçbir yerinde — en hızlı film çeviren Japonya ve Hindistan'da bile — film çevrilmiyor. Ama, baş oyuncu onbeş günün sonun da eyvallah çekti mi, yapımcı bitmemiş film için rejisörün anasından emdiği sütü burnundan getirir. Bu daraltılmış süre içinde rejisör işi «şişirmeye» ve oluruna bırakmaya mecburdur. Peki ama bir ay, iki ay işin o yakası belli değildir işte. Konu, ruhlmasına belki kuş konulmayacaktır ama, hiç olmazsa şişirmecilik olmayacaktır. Size kendi ustamdan örnek vereyim: Seden'in «Beraber Öle-

Ar. List
(167)
1-10-63.

Genç kuşağın başarılı rejisörü Tarık Kakinç, ikinci filmini bitirdi ve yakında üçüncüsüne başlıyor...

ARTİSTLER KAZANILAN BİLM SİNEMAYI ÇEVİRMELİMİ?

**TARIK D. KAKINÇ SİNEMAYI BİLE-
REK, TETKİK EDEREK ELE ALMIŞ,
UZUN YILLAR ETÜDLER YAPTIKTAN,
BU İŞ ÜZERİNE DÜŞÜKTEN SONRA
BİLFİİL SİNEMAYA İNTİSAB
ETMİŞTİR...**

gerçek vardı. Bu gerçek, Tarık Dursun'un önce kendini film yapımcılarına ka bul ettirebilmesiydi. İşte Tarık Dursun bu gerçeği görerek polisiye bir filmle

ce edebiyattan, sonra da gazetecilikten geldim. Edebiyat yapmak, mutlu azınlığın kısır dönüşünde sıkışıp kalmak demektir. Gazetecilik ise, büyük yi-

Rejisörlere 30 Soru

BİYOGRAFİSİ:

1931 yılında İzmirde doğdu. İlk ve orta öğretimini Ankarada tamamladı. Sanat hayatına şiirle başladı. Çeşitli işlerde çalıştı. Hikâye, roman olarak ondokuz kitabı yayınlandı. Ulus, Pazar Postası Yeni İstanbul, Vatan Gazeteleri ile Akis mecmuasında sinema, eleştirmeciliği yaptı. Bugün de a. dı geçer mecmuanın sinema eleştirmecisidir.

Sinemaya ilk olarak «Düşman Yolları Kesti» senaryosu ile girdi. Bir süre Osman F. Seden'e, Orhan Elmas'a ve Hulki Sener'e rejisör yardımcılığı etti. 1962 de rejisörlüğe başladı.

Rejisör Tarık Dursun, gazeteci ve hikâyeci Tarık Dursun olarak da 1960 yılı seri repörtajda «Gazetecilik Başarı Armağanı» nı kazanmıştır.

FİLMOGRAFİSİ:

Aramıza Kan Girdi 1962,

Korkusuz Kabadayı 1963,
Kelebekler Çift Uçar 963.

METİN Erksan, Halit Refiğ gibi Tarık Dursun da uzun bir sinema yazarlığından sonra rejisörlüğe atılmıştı. Tarık Dursun rejisörlük yapan son sinema yazarı.. Türk sineması ödeden beri açık bir kapıydı. Her önüne gelen bu kapıdan rahatlıkla girebiliyor, bir takım yeteksiz kişiler sarıyordu çevremizi. Böyle bir çevre ye Tarık Dursun gibi olumlu, aydın kişilerin girmesi Türk sineması için elbette gerekliydi.

Tarik Dursun ilk filmi olan «Aramıza Kan Girdi» de anlattıklarının önemi yoktu. İş başına yerli Mayk Hammer uygulaması, vurdulu kırdılı bir filmle geçmişti. Uzun yıllardır, sinema eleştirmeciliği yapan bir kişinin özden yoksun bir filmle iş başına gelmesi yadırganmış olabirdi. Fakat ortada bir

çıkıştı yapımcıların karşısına. Karşısına çıkarken de bir üslup denemesine girişmiş, başarılı sekanslar ve mekân seçimindeki ustalıklarla daha ilk filminde dikkati çekebilmişti.

İşte yeni kuşak Türk sinemasının, şimdilik biçimci diyebileceğimiz genç rejisörü Tarık Dursun karşısında. Esmer, ince, orta boylu, esprituél ve kendine özgü deyimleri olan bir kişi Tarık Dursun. Gözlük camlarının altından koyu koyu bakarak sorularımı cevaplıyor:

1) Rejisörlüğe atılmanız nasıl oldu?.. Sinemaya bir tesadüfen mi, yoksa bir itilmeyle mi geldiniz?»

— Geçen yıl başladım bu işe, henüz yeniyim, daha doğrucası işin başlarını dayım. «Ne maksatla» a. tıldığıma gelince, elbet de film çevirmek «maksadı» ile şunu demesine getiriyorum, ben sinemaya ön-

ğınlara seslenmek demektir. Ama yaşama süresi çok kısadır, sabahleyin saat dokuz dedi mi, gazete ölür, sesi soluğu kesilir. Oysa sinema, en iyi, en aydınlık bir çıkış yoludur. Bu yoldan giderek daha geniş, daha yaygın yığınlara ulaşmak mümkündür sanıyorum. Hikâye ile romanda söylediklerimi diletiğim gibi — ki daha böyle bir şey yok — sinemaya aktarabilirsem, ben, ce en önemli işimi yapmış olurum.

2) Rejisörlükte hocanız oldu mu?

— İlk ustam Osman Seden'di. Sinemayı ona bakarak, onun yaptıklarını izleyerek öğrendim. İkinci ustam, doymak bilmeyen sinema seyirciliğimdir.

3) Reji çalışmalarınızda Türk sinemasına bir yenilik getirmeyi düşündünüz mü?

— Düşünmesine düşündüm tabii. Bunları gerçekleştirip, gerçekleştirme

GAZETELER yazdı. Gü zelliği kadar san'at kabiliyeti ile de isim yapmış olan ünlü Fransız yıldızı Jeanne Moreau, basın mensuplarıyla yaptığı bir sohbet esnasında şöyle demiş:

«— Erkekler günden güne kadımlaşmaktadır.»

Elhak doğrudur. Örnekleri bizim Yeşilçam sokaklarında bile mevcut. Üstelik bizim sokakta yalnız kadınlaşan erkekler değil, erkekleşen kadınlar da vardır. Geçenlerde kulağımıza çalınmıştı. Gözlerinin güzelliğinden, kalçalarının iriliğinden başka hiç bir meziyeti olmadığına inandığımız bir hatun kişi için:

«— Vallah erkek karıdır» diyorlardı. Sonraları bunu başka hanım artistlerimiz için de işittik olduk.

Mamafih bu kabil iltifatların mukabil şekli henüz resmiyete dökülmedi galiba. Zira avratlaşan, dişileşen erkek mukallitleri için «Kadın gibi erkektir» denildiğini şimdilik pek işitmedik. Evet şimdilik böyle bir şey söylemiyorlar ama, yeri ve sırası geldiği zaman da:

«— Bırak şunu be, kanık herifin biridir,» demek ten aslâ geri kalmıyorlar

Durumu pek bevermiyoruz. Kadınlar hakiki birer kadın, erkekler de erkek olarak kalsalar daha iyi olmaz mı acaba? Elbet olur, diyoruz ama, olmuyor işte...

YİNE AYNI BAHİS...

Yine gazeteler yazdılar. Hattâ resimlerini de bastılar. Konyanın Hadım kazası halkından olup Leventte bir Diş Doktorunun yarın da hizmetçilik yapan 18 yaşlarında Münire adında bir kız ameliyatla erkek olacakmış. Ayhan Işık'ın bu habere fena halde sinirlendiğini işittik. Yazılanları şöyle bir gözden geçirdikten sonra kütkremiş:

— Bu da haber mi yani? Bir zamanlar biz de gazetecilik yaptık ama, böyle bir şey yazmadık Her gün bir sürü erkek denilen kimsenin kadınlığını görmekteyiz. Bu arada bir kızcağız da erkeklığe heves etmiş. Çok mu yani?

Ayhan haklı. Doğru sözene denir ki?...

BARADAN'IN HİDDETİ...

Erkeklik babında Hüseyin Baradan için hoş bir vak'a anlattılar. Derhal nakledeyim.

Baradanla bir arkadaşı bir otoyola atlayıp biraz hava almak maksadı ile Tarabyaya gitmişler. Arkadaşları başlamışlar yüklenmeye:

— Sen erkek adamsın Baradan. Ver şu taksinin parasını.

Para verilmemiş. Bir kahveye oturulmuş. Gelsin çavlar, nargileler.

— Havdi Baradan göster erkeklüğünü.

Bedirhan ÇINAR

Hesap görülmüş.

Sonra suda haşlanmış mısır, arkadan kâğıt helvası yemişler.

— Aslan Baradan, erkeklik dediğin böyle olur.

Hesap yine tamam.

Nihayet bir gazinoya giderek yenilip içilmiş. Sıra tam hesap faslına gelince Baradan kaşlarını çatarak:

— Şu erkeklik faslını bırakın çocuklar, demiş. Babam erkekti ama, beni doğurmadı. Damarlarımızda elbet anamızın kanı da var... Davranın bakalım keselere. Bu defa cebimden metelik çıkacak değilim. Hesap size ait...

İYİ KAZANÇ...

Kabul ve itiraf etmemiz gerekir ki ister kadın, ister erkek olsun. beyaz perdeye intisap edip birer isim yapmış olan kimseler cidden iyi para kazanmakta, ellerine geçen paraların miktarı onlarla, yüzlerle değil, binlerle, onbinlerle he saplanmaktadır.

Helâl olsun, Allah daha ziyade etsin. Kimsenin parasında pulunda gözümlüz yok. Ancak bu kabil kimselerden bazılarının tutum ve durumuna beğenmiyoruz. Yakın bir zaman önce içecek ayran bulamayan, fakat şimdi cis vamağa otomobille giden bir takım ham ervahların hal ve tavırlarını ne valan söyleyelim hiç te hoş buluyoruz.

Meşhur hikâyedir. Baba oğluna «Ben sana vezir olamazsın demedim, adam olamazsın» dedim, demiş... Yaaa böyle işte. Sonra biri ri çıkıp onlara da «Biz size artist olamazsınız, yüz bin lira kazanamazsınız» demedik, deyiverirler. El oğlu bu, Dermi, der... Ağzını torba gibi büzemezsin ya?...

Her insan, insan olarak doğar. Marifet insan gibi yaşamak ve insan gibi ölmektir... Bunu unutmamak lâzım...

ÖVÜNME İLLETİ...

Bilmem işittiniz mi? Bir kaç yıl evvel kadar içmeğe ayran bulamayanlardan biri, son günlerde övünme illetine tutulmuş. Ben, diyor da ağzından başka laf çıkmıyor zatı muhteremin. Ben... ben... ben... Ben şöyleyim, ben böyleyim, benim şuyum var, benim bu yum var... Nerde ise Çamlıca tepesi ile Yalova civarındaki alçak dağları da ben yarattım diyecek. Şair Ziya Paşa her halde bu gibi kimseler için olsa gerek, şu kıt'ayı yazmış:

«Bet asle necabet mi verir hiç üniforma»

«Zerduzi palan vursan eşek yine eşektir.»

Genç okuyucularımız belki anlamakta güçlük çekerler. Bunun için kıt'ayı biraz Türkçeleştirelim.

«Fena asıllı kimseye elbise, kıyafet hiç kıymet ve şeref verir mi. Eşeğe altın ve elmaştan palan vursan, o yine eşektir.»

Gönlül ister ki şu palon vurulmuş olanlar bir gayrete gelseler de Ziya Paşa utan sa ama nerde!..

Semih Tuğrul, "180 Türk Filmi içinde 3 sinema eseri", YENİ DİJİTAL Sineması, 1963 yılı.

SİNEMATEK

ARAMIZA KAN GİRDİ

Uzunca süren bir sinema yazarlığı devresinden sonra Tarık Dursun da film yapımcılığına atıldı. Birtakım kültürsüz, sinema sanatının temel kurallarını bile bilmeyen türedi kişilerin piyasayı dejenere ettikleri, kendilerini film yapımcısı diye kabul ettirdikleri bir ortamda Tarık Dursun gibi bir aydının, bir sinema yazarının yapımcılığa atılması seviniyecek bir olaydır. Yeni mesleği Tarık Dursun'a kutlu olsun.

Tarık Dursun ilk film denemesinde vurdulu kırdılı polisye bir konuyu ele almış. Piyasa zorunlukları sonucu pek aşağılık salon komedilerinin seri halinde çevrildiği 1962-63 mevsiminde Tarık Dursun'un bu zorunluklara boyun eğmeden dilediği türde bir konuyu çevirebilmesi bile başarı sayılmalıdır. Hep biliriz, Batıda da birçok yönetmenler özellikle ilk filmlerinde vurdulu kırdılı polisye türüne el atmışlardır. Bu türdeki konular yönetmenlere birçok bakımdan bazı avantajlar

sağlamaktadır. Bunların başında üstü denemeleri gelir. Bu yönden Tarık Dursun da bu türün belirli geleneklerine bağlı kalmış, vurdulu kırdılı konudan faydalanarak bu ilk filminde dilediği üstü denemelerine girişmek imkânını bulmuş.

Anlattıklarının önemi yok Tarık Dursun'un. Ama nasıl anlattığının büyük önemi var. «Aramıza Kan Girdi»'de denediği sinematografik anlatım yolu tümü ile başarılı bir yol değildir belki. Ama bunun yanı sıra, filmde öylesine başarılı sekanslar var ki, — bunlarda fransız Yeni Dalga'cılarının etkisi açıkça sezilse bile — Türk filmciliği için övünülecek bir kazançtır. Beyoğlu'ndaki takip seansını, kilise avlularındaki başarılı plânları bu arada hatırlamamıza, övmemize imkân yoktur.

Tarık Dursun pek zor maddi koşullar içinde bu işe atılmış, prodüksiyonda maddi yetersizlik yüzünden rastladığı güçlüklerle rağmen ortaya temiz bir çalışma koymuş, sinemanın kurallarını iyi bildiğini isbatlamıştır. Seyircinin dikkatini dağıtmaması, film sonucunu açıklanmaya kadar heyecan dozunu, gerilimi sürdürmesi bile ilk filmini çeviren bir yönetmen hesabına küçümsenmeyecek bir başarıdır. Hem Tarık Dursun'u hem de fotoğrafçısı O. Kapkı'yı, ilk denemelerinden yüzlerinin akı ile çıktıkları için kutlamamıza imkân yoktur. Umudumuz onlarda. İkinci filmlerini ilgi ile bekliyeceğiz.

İşte 180 filmlik mevsimin bilançosu. 180 Türk filmi içinde üç sinema eseri çıktı. Bu üç sinema eserini veren Halit Refiğ'ler, Metin Erksan'lar ve onlara yeni katılan Tarık Dursun'lar, sağ olun, var olun. Bu yılın zor koşulları içinde ortaya koyduğunuz bu üç film herhangi bir Batı ülkesinde rahatlıkla, kolaylıkla programa girebilir. Türk filmciliğinin prestijini, varlığını, ispathyabilir.